

Nu houden we ermee op

Schrikt u vooral niet. De redactie is niet van plan het bijtje erbij neer te gooien of de pen neer te leggen. Daar is geen reden toe. In tegendeel zou ik haast zeggen. Er ligt nog kopij genoeg voor zeker twee afleveringen van dit tijdschrift. De geringe omvang van dit decembernummer heeft daar dan ook niet mee te maken.

Waar we dan wel mee ophouden? Met feest vieren! 1985, en daarmee het jubileumjaar van ons Genootschap zit er bijna op en dat is een goede reden om weer met beide benen op de grond te gaan staan en de handen uit de mouwen te steken en ineen te slaan. Uit het vorige (jubileum) Maandblad zal u duidelijk zijn geworden dat de kracht van onze vereniging juist lag (en nog ligt) in de bundeling van individuele krachten.

Voor dit jaar houden we er echter mee op. Laat u dat er echter niet van weerhouden bijdragen voor ons Maandblad in te blijven zenden. Zowel lange of (vooral) korte hoofdartikelen en korte mededelingen blijven van harte welkom zodat we u gevarieerde Maandbladen aan kunnen (blijven) bieden.

Nog één keer komen we op 1985 terug. En wel meteen in het eerste nummer van 1986! Daarin treft u namelijk nog het register aan over de jaargang die we nu afsluiten. En dan houden we echt op met 1985.

Douwe Th. de Graaf

Verslagen van de maandelijkse bijeenkomsten

Te Heerlen op 14 oktober

Na een welkomstwoord van secretaris P. Spreuwenberg, namens de op vacantie zijnde voorzitter, kreeg de heer Jaspers het woord voor diens diavoordracht over "Zoogdieren en vogels van Europa".

Voor de pauze vertoonde de spreker een aantal zoogdieren uit verschillende windstreken van Europa. Uit Zweden stamden de opnamen van Eland (*Alces alces*). De Eland, het grootste hert van Europa, heeft een schofthoogte van ca. twee meter. Het gewei van de stier groeit op latere leeftijd plat uit. In het uiterste noorden van Noorwegen leven in een gebied van 625 km² ca. 40 Muskusossen (*Ovibos moschatus*), die daar vanuit Groenland zijn ingevoerd. Eén dia toonde een oude stier, die één van zijn platte omlaag gebogen horens was verloren. Deze horens groeien, in tegenstelling tot bij de herten, nooit meer aan.

In een bonte rij liet de heer Jaspers lichtbeelden zien van velerlei zoogdieren, daarbij steeds een korte toelichting gevend op bijzondere kenmerken of gewoonten van het betreffende dier, aangevuld met interessante gegevens over het tot stand komen van de opnamen.

De volgende zoogdieren passeerden onder meer de revue: Wisent (*Bison bonasus*), Vos (*Vulpes vulpes*), Bever (*Castor fiber*), Huismuis (*Mus muscu-*

lus), Gems (*Rupicapra rupicapra*) en Das (*Meles meles*).

Na de pauze waren de vogels aan de beurt. Imposant waren de dia's van dansende kraanvogels (*Grus grus*) uit Zweden. Verder konden de aanwezigen onder andere beelden bewonderen van Buizerd (*Buteo buteo*) en Havik (*Accipiter gentilis*) bij een wintervoerplaats, zaadeters bij een vijver in het bos en vogels van een Noorse vogelrots, zoals Noordse stormvogel (*Fulmarus glacialis*), Zeekoet (*Uria aalge*), Dikbekzeezet (*Uria lomvia*), Papegaaiduiker (*Fratercula arctica*) en Drieteennew (*Rissa tridactyla*).

De heer Jaspers besloot zijn geslaagde diareeks met mooie impressies van allerlei landschappen.

Te Maastricht op 7 november

De voorzitter kon op deze gezamenlijke bijeenkomst van Kring Maastricht en het Comité Maastricht-Heuvelland van het Wereld Natuur Fonds Nederland een groot aantal belangstellenden voor het thema "wetlands" verwelkomen. Dit thema staat momenteel centraal in een campagne van het Wereld Natuur Fonds. Na een korte inleiding door de voorzitter van zowel Kring Maastricht als het genoemd Comité, dr. Lever, kreeg de heer de Bruyn uit Venlo het woord.

De heer De Bruyn wees er eerst op dat

het in de Engelse taal zo goed mogelijk is om in één woord een begrip te omschrijven waar in andere talen doorgaans meer woorden voor nodig zijn. Het woord "wetlands" laat zich in het Nederlands dan ook niet of niet goed vertalen, of het zou "waterland" moeten zijn. Het zijn al die gebieden die gekenmerkt worden door de overheersende aanwezigheid van water. Moerassen, waterplassen, rivieroevers en uiteraard het waddengebied zijn (voor wat Nederland betreft) slechts enkele voorbeelden.

Veel mensen associeren deze gebieden met uitgestrekte eentonige gebieden, waar je alleen met laarzen doorheen kunt, of waar het gevaar van verdrinken levensgroot aanwezig is, waardoor de betreffende "wetlands" bijzonder en alleen maar geschikt zouden zijn om als stortplaats van vuil te dienen of om te worden ingepolderd.

Vrijwel zonder uitzondering echter zijn "wetlands" biologisch zeer belangrijke gebieden die vele uiteenlopende levensgemeenschappen herbergen. Om aan de voortgaande aantasting van "wetlands" een halt toe te roepen is o.a. in 1971 de "Ramar Conventie" opgesteld. Deze overeenkomst, genoemd naar de plaats in Iran waar hij is geformuleerd, luidt voluit: "Overeenkomst inzake watergebieden van internationale betekenis in het bijzonder als verblijfplaats van watervo-

gels." Ook Nederland bekrachtigde dit verdrag.

Vervolgens toonde de heer De Bruyn in een uitgebreide diapresentatie een aantal "Wetlands" in onze omgeving: de Hamert, de Ospelse Peel, de Kriekenbecker Seen (vlak over de grens in Duitsland), Zeeland en uiteraard het waddengebied, waar spreker schitterende opnames op Texel gemaakt had. Vervolgens kwamen in vogelvlucht een aantal internationaal bekende Europese gebieden voor het voetlicht: Ysland, Lapland, Hardangervidda in Zuid-Noorwegen, Schotland, de Neusiedlersee, Les Dombes (bij Lyon, Frankrijk) en uiteraard de Camargue en de Coto Donana met bijbehorende Marismas in Zuid-Spanje. Dit laatste gebied mocht in deze, mede door het Wereld Natuur Fonds georganiseerde, avond natuurlijk niet onvermeld blijven. De bedreigingen voor dit gebied waren immers de aanleiding om eind vijftiger jaren het Wereld Natuur Fonds op te richten.

De heer De Bruyn gaf vervolgens al een korte inleiding op de tweede spreker van deze avond, dr. P.J. van Nieu-

wenhoven, door over de Europese grenzen te kijken. Met een steppe "wetland" in Anatolië (in het hartje van Turkije) en beelden van een "wadi" in Zuid-Marokko besloot de heer De Bruyn zijn reeks van voorbeelden. Dr. Van Nieuwenhoven richtte vervolgens de aandacht op "wetlands" in Afrika. De reden hiervoor was dat juist deze Afrikaanse "wetlands" tot de meest bedreigde gebieden behoren. Spreker illustreerde zijn betoog met vele dia's van de Okoranga delta in Botswana en het Lake Maniara in Oost-Afrika.

Het Wereld Natuur Fonds probeert momenteel gelden bijeen te brengen om althans enkele van de bedreigde gebieden veilig te stellen.

Aan het slot van het programma kon de voorzitter terugblikken op een geslaagde avond, die inmiddels een traditie lijkt te zijn geworden. Ook in de twee voorgaande jaren kwamen leden van Kring Maastricht en van het Wereld Natuur Fonds-Nederland in november bijeen voor een gezamenlijk programma.

Te Heerlen op 11 november

Na een welkomstwoord van de voorzitter, waarin hij zich verheugd be-toonde over de grote opkomst, toonde de heer Offermans een nest van de Hoornaar (*Vespa cabro*), gevonden in een nestkast. Voorzitter W. Bult liet daarna een nest zien van een Gewone wesp c.q. Duitse wesp (*Vespula vulgaris* c.q. *V. germanica*), afkomstig uit een huis te Cottessen.

Daarop kreeg de heer J. Schoonen het woord voor zijn voordracht over de "Biologie van de Pluimvoetbij en de Bijenwolf".

Spreker leidde zijn voordracht in met een uiteenzetting over de systematische plaats van bijen en wespen en ging daarna dieper in op het verschil tussen beide superfamilies.

Voor een gedetailleerder verslag van deze interessante voordracht, waarin de heer Schoonen ook veel eigen waarnemingen besprak en aan de hand van dia's en een film verduidelijkte, verwijzen wij naar het Natuurhistorisch Maandblad 74 (1985)4: 53 en 54.

Medaille André Dumont voor P.J. Felder

De Medaille André Dumont 1985 is door de Société Géologique de Belgique toegekend aan Ing. P.J. Felder. Deze unieke wetenschappelijke onderscheiding komt daarmee terecht bij een man, die net zoals André Dumont zich verdiept heeft in de afzettingen van het Boven-Krijt in het grensgebied van België en Zuid-Limburg. André Dumont was 19 jaar oud toen hij zijn eerste grote werk over de geologie van de Provincie Luik presenteerde in 1830.

Slechts zeven jaar later werd hij als 26-jarige belast met het onderricht in de Geologie en Mineralogie aan de Universiteit van Luik. Een jaar later, in 1837, werd hij lid van de Belgische Academie van Wetenschappen. Zijn naam is onlosmakelijk verbonden aan de eerste geologisch kaart van Europa 1855 en aan de term "Maastrichtien" die hij in 1849 invoerde.

Om deze illustere geoloog te eren heeft de Société Géologique de Belgique, ter gelegenheid van haar 75e verjaardag, een medaille geslagen die zijn naam draagt. Deze medaille wordt sinds 1949 jaarlijks toegekend aan een geoloog ergens ter wereld die een uitnemende prestatie geleverd heeft binnen zijn vakgebied. Een van deze vakgebieden is dat van de paleontologie en stratigrafie. Ongeveer om de vijf jaar komt een paleontoloog/stratigraaf in aanmerking voor deze onderscheiding. Op deze lijst prijken de namen van R. Kozłowski uit Polen, de graptolieten-specialist, P. Pruvost uit Frankrijk, de stratigraaf van het Carbon, R. Krausel uit Duitsland, paleobotanicus, van E. Stensiö uit Zweden, specialist op het gebied van fossiele vissen, het echtpaar Louis en Mary Leaky, de ontdekkers van de oudste Hominiden in de Olduvai Kloof in Afri-

ka, W. Ziegler, uit Duitsland, conodonten-specialist en thans directeur van het Senckenberg-Instituut te Frankfurt, en H. Hollard, paleontoloog en vroeger directeur van de Geologische Dienst van Marokko. Deze lijst is dus nu aangevuld met de naam van Ing. P.J. Felder, medewerker van het Natuurhistorisch Museum Maastricht, voor zijn baanbrekend werk bij het bioklasten-onderzoek van het Boven-Krijt en Onder-Tertiair en voor zijn aandeel in de opgravingen en het onderzoek van prehistorische vuursteenmijnen in Zuid-Limburg en in Engeland (Grimes Graves).

De toekenning van de Medaille André Dumont is niet alleen een uitzonderlijk eerbewijs aan Sjeuf Felder die tot het uitstervende ras van de autodidakten behoort. Het is ook een bewijs dat gezond verstand, enthousiasme en doorzettingsvermogen een mens kunnen